

Het zeestuk *Africa-Holland Lijn* dat Peter van Dongen in opdracht maakte van het Scheepvaartmuseum.

TRENDVERHAAL STRIPS WORDEN STEEDS MONUMENTALER

Strip verovert museummuur

Wat glazeniers en houtbewerkers voor middeleeuwse kerken waren, zijn stripmakers voor culture instellingen van nu. Meest recente voorbeeld: een drieluik dat Peter van Dongen tekende voor het Scheepvaartmuseum in Amsterdam. Door **Joost Pollman**

Maritieme kunst springlevend', kopt de site van het Scheepvaartmuseum in Amsterdam. Het bewijs voor die stelling is geleverd door een striptekenaar, Peter van Dongen, die gevraagd werd een zeestuk te schilderen. Aanleiding voor deze wonderlijke opdracht was de heropening van het museum op 1 oktober jongstleden. Na drie zalen vol zilte, deinende doeken stuit de bezoeker op een drieluik dat bescheiden afmetingen heeft, maar wel de actualiteit het museum binnenhaalt. Het heet *Africa-Holland Lijn* en gaat over bootvluchtelingen.

'We kennen de term uit de tijd dat Vietnamezen hier aankwamen in bootjes', zegt Van Dongen, 'maar het thema bootvluchtelingen is zo oud als de wereld.'

Nieuw is echter de nauwe betrokkenheid bij een stripmaker bij een eerbiedwaardig instituut als het Scheepvaartmuseum. 'Wij hadden al eerder met Van Dongen gewerkt en bewonderen zijn stripverhalen, waarin vaak maritieme elementen zijn verwerkt', verklaart Rimmelt Daalder, senior conservator pictorialia van het museum. 'Zijn werk past, denk ik, goed bij de beeldcultuur van onze tijd. Dat hij niet eerder in olieverf had gewerkt was een gok, maar die durfden wij wel aan.'

Van Dongen is bepaald niet de enige stripmaker met wie instellingen 'een gok' wagen. In 2005 kreeg Guido van Driel van de gemeente Dongeradeel en Stichting Kunst en Openbare Ruimte het verzoek om een grafische roman over Noord-Friesland te maken. Dat werd het boek *Ommekaar in Dokkum*. Tegelijkertijd kreeg Dongeradeel een nieuw stadhuis naar een ontwerp van architect Gunnar Daan, die 26 tegeltableaus in de voorgevel liet aanbrengen. De voorstellingen op die tableaus waren afkomstig uit de strip van Guido van Driel.

Eerbiedwaardigheid en strips, dat zijn grootheden die elkaar dus niet bijten. Voor de Gravenzaal van een ander stadhuis, dat van Haarlem, ontwierp Joost Swarte enkele jaren terug een grijs, rood en groen tapijt dat in 61 pictogrammen de geschiedenis van de Noordhollandse hoofdstad samenvat. Alle voorstellingen zijn weergegeven in antraciet, maar in het kapsel van verzetsheldin Hanne Schaft, ook bekend als het meisje met het rode haar, heeft Swarte rode stippen aangebracht.

In 2008 werd een afgekeurde versie van het tapijt in stukken geknipt en voor het goede doel in de statige Gravenzaal geveild. Het bracht 12.700 euro op. En een maand geleden onthulde de Kunsthal in Rotterdam een muurtekening van de

Stripwand in de Laurenskerk.

Tentoonstellingsontwerp Kossmann.dejong Foto Thijs Wolzak

Spaanse stripmaker Nacho Simal in het kader van het project Kunsthal Light, specifiek gericht op 'modern muralists, urban, graffiti- en stripkunstenaars'. Zijn tekening heet *Het Kraaipotlood* en is aangebracht op een hellende wand achter de glazen pui, 'zodat het werk ook voor publiek buiten te zien is en de toegangsprijs geen barrière vormt'. Gratis kunst.

Wat glazeniers en schrijnwerkers

Tekenaars zijn ambachtelijk en hebben het vermogen om een thema verhalend uit te werken

(houtbewerkers) voor de middeleeuwse kerken waren, zijn stripmakers voor de culture instelling van nu. Dat heeft te maken met ambachtelijkheid, want tekenaars hebben verstand van materie en kunnen in verschillende stielen aan de slag.

Peter van Dongen ontwierp eerder al een tegeltableau over de V.O.C. voor het Haags Gemeentemuseum en werd verleden jaar door het ministerie van Financiën gevraagd een ontwerp voor de Erasmus-munt te maken. Hanco Kolk, bekend van strips als Gilles de Geus en Meccano, maakte voor kasteel Groeneveld in Baarn een wandtapijt en was daarvoor actief voor het Van Gogh Museum, dat hem een zes meter lang diorama over

Koning Arthur liet ontwerpen.

Minstens zo belangrijk als die ambachtelijkheid is het vermogen van stripmakers om een thema verhalend uit te werken: dat ligt in de aard van hun artistieke wezen besloten. 'Exhibition architects' Kossmann.dejong maken tentoonstellingsconcepten toegankelijk door 'ruimtelijke verhalen te vertellen'.

Een voorbeeld van die narratieve aanpak is het project *Kerk vol verhalen*: een nieuwe laag van betekenis in de Laurenskerk in Rotterdam, waar striptekenaar Paul Bodoni vorig jaar de kapel van de Zending voorzag van 12-meter hoge stripverhalen over, onder meer, de onthoofding van de zending Hambrouck op Formosa. De striptekenaar werd vanuit Kossmann.dejong aangestuurd door kunsthistorica Kathelijne Eisses.

De Laurenskerk is nog steeds als kerk in functie, maar over stripverhalen in de kapel heeft Eisses geen wanklank vernomen. Sterker, er is al een paar in de echt verbonden. Maar waarom een striptekenaar? 'Strips zijn hier goed op hun plek', zegt Eisses, 'omdat strips ook passen in de geschiedenis van de zending. Zendingen namen vaak strips mee naar verre landen om aan analfabeten hun verhaal te kunnen vertellen.' Dat verhaal vertelt Bodoni nu aan ons.

Peter van Dongen neemt deel aan een symposium over Nederlands-Indië in strips, 19/10, Museum Bronbeek in Arnhem.